

20e PPS Congres

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand ...
hoe is de andere visie op compensatie van
gemist zwart werken geland?

Lisette de Haan en Veneta Oskam

Onderwerp

Hoe logisch is het dat gemist zwart werk door aansprakelijkheidsverzekeraars wordt gecompenseerd binnen het aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht?

Het gaat ons vandaag om de principiële vraag: wel/niet.

Casus

Stucadoor in loondienst klust 's avonds en in het weekend zwart bij, wordt lelijk gebeten door een hond en kan daarna niet meer werken. Aansprakelijkheid van de bezitter van de hond staat vast. De aansprakelijkheidsverzekeraar vergoedt het VAV ter zake van gemist loon, maar weigert het VAV ter zake van gemist zwart werk te compenseren.

Peiling

Hoe denkt u hierover?

Groen = ik vind dat de verzekeraar het gemist zwart werk wel moet vergoeden.

Rood = ik vind dat de verzekeraar het gemist zwart werk niet moet vergoeden.

Programma

Het juridisch kader

De diverse visies

Discussie

Peiling 2

Het juridisch kader

Art. 6:95 lid 1 BW: wettelijke aansprakelijkheid verplicht tot compensatie van (o.a.) vermogensschade.

VAV vergoeden = compensatie van het als gevolg van de aansprakelijkheidscheppende gebeurtenis niet meer kunnen benutten van verdien capaciteit.

Uitgangspunt: volledige compensatie VAV a.d.h.v. vergelijking hypothese versus werkelijkheid (zonder/met aansprakelijkheidscheppende gebeurtenis).

Het juridisch kader

HR 24 november 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA8453, rov. 3.3: leidraad voor rechter die overgaat tot begroting vergoeding gemist zwart werk.

Vraag: wat zegt dit over de visie van de HR in 2000 op vergoeding van zwart werk binnen het aansprakelijkheidsrecht?

Het juridisch kader

Zwart werken = betaald werk verrichten zonder de verplichte premies en belastingen af te dragen.

Art. 69 AWR: opzettelijk verplichte belasting niet afdragen is strafbaar.

Niet alles is zwart werk. Zie bijv. Regeling dienstverlening aan huis (bij huishoudelijk werk minder dan 4 dagen per week draagt de opdrachtgever geen loonbelasting en premies af).

Diverse visies: uitgesproken rechtspraak

rechtbank Noord-Holland 16 januari 2020,
ECLI:NL:RBNHO:2020:284 (niet)

rechtbank Gelderland 16 December 2020,
ECLI:NL:RBGEL:2020:6628 (wel)

rechtbank Rotterdam 13 januari 2021, RAV 2021/30 (niet)

rechtbank Rotterdam 29 januari 2021,
www.letselschademagazine.nl/2021/RBROT-290121 (wel)

Diverse visies: uitgesproken literatuur

Vergoeding van gemist zwart werk moet wél plaatsvinden: strookt met uitgangspunt van volledige vergoeding binnen het aansprakelijkheidsrecht; past binnen het systeem en er staat geen rechtsregel aan in de weg.

Vergoeding van gemist zwart werk moet in beginsel níet plaatsvinden: uitgangspunt van volledige vergoeding binnen het aansprakelijkheidsrecht kent uitzonderingen: art. 3:40 BW en/of rechtsregel dat schade aan niet-rechtmatige belangen niet voor vergoeding in aanmerking komt.

Diverse visies: uitgesproken literatuur

Onze publicatie in het PIV Bulletin maart 2020

Wij zien compenseren als rechtshandeling.

Art. 3:40 BW bepaalt: *“Een rechtshandeling die door inhoud of strekking in strijd is met de goede zeden of de openbare orde, is nietig.”*

Zwart werken is maatschappelijk niet aanvaardbaar, dus in strijd met de goede zeden, zodat compensatie niet aan de orde kan zijn, want nietig.

Diverse visies: uitgesproken literatuur

De heer mr. R. van Dort in AV&S 2020/23

Compensatie van gemist zwart werk conform het HR arrest uit 2020 ≠ het vergoeden van niet-rechtmatige belangen.

Voldoen aan wettelijke plicht kan niet in strijd met de goede zeden zijn

Zwart werken gaat de verzekeraar niet aan c.q. is niet onrechtmatig jegens hem, maar enkel jegens de fiscus, vgl. art. 6:163 BW.

Diverse visies: uitgesproken literatuur

Mevr. Mr. B. Fluit in het PIV Bulletin oktober 2020

Gemist zwart werk = schade aan niet-rechtmatig belang.

Aan compensatie staat art. 3:40 BW in de weg.

Meer normatief i.p.v. feitelijk schadebegrip moet uitgangspunt zijn.

Omdat vermogen tot zwart werken wel economische waarde vertegenwoordigt, zou onder omstandigheden genormeerd bedrag kunnen worden vergoed.

Diverse visies: uitgesproken literatuur

De heer mr. L. Boor, in winnende scriptie Beer Impuls

Als gemist zwartwerk netto wordt vergoed, is van schade aan niet-rechtmatig belang geen sprake: werk niet illegaal, geen doorkruising art. 69 AWR, geen erkenning van gemist voordeel van zwartwerk.

Niet vergoeden betekent enkel vermindering schadevergoedingslast laedens; niet wenselijk om publiek belang in te roepen in puur privaatrechtelijk conflict

Publieke belang niet gediend bij niet-compenseren, nu aan zwart werk einde is gekomen + compensatie niet ten koste van publieke middelen.

Discussie

Waarover bestaat consensus in de literatuur?

Wij menen te kunnen concluderen dat er consensus over bestaat dat zwart werken maatschappelijk niet aanvaardbaar is en de maatschappij als geheel raakt.

Consensus is er ook over dat schade aan niet-rechtmatige belangen naar Nederlands recht niet voor vergoeding in aanmerking komt, én dat een voorbeeld hiervan is: gemist drugsgeld (drugshandel is illegaal).

Discussie

Onze visie nu

Als er consensus over is dat zwart werken maatschappelijk niet aanvaardbaar is en de maatschappij als geheel raakt, zou de norm moeten zijn: niet zwart werken.

Door gemist zwart werk te vergoeden binnen het aansprakelijkheidsrecht, wordt die norm ondermijnd.

De verzekeraar wordt bovendien gevraagd te werken met een aanname – zwart werken zou zijn gecontinueerd - die in strijd is met de goede zeden.

Discussie

Onze visie nu

In onze visie wordt de wettelijke schadevergoedingsplicht om deze redenen begrensd door art. 3:40 BW.

Art. 6:163 BW doet hier voor ons niet aan af; geschonden norm raakt verzekeraar wél.

Ons inziens gaat het bij de correctie uit hoofde van art. 3:40 BW niet om het gezichtspunt van de benadeelde, maar om de rechtshandeling van compensatie die afstuit op de goede zeden.

Gemist 'zwart werk' zien wij als onoirbaar weggevallen verdienvermogen (men hoort niet zwart te werken), en kwalificeert in onze visie dus als zodanig als schade aan een niet-rechtmatig belang.

Discussie

Onze visie nu

De argumenten:

dat het niet wenselijk zou zijn om een publiek belang in te roepen in een puur
privaatrechtelijk conflict;

dat met de aansprakelijkheidscheppende gebeurtenis een einde is gekomen
aan zwart werken; en

dat enkel de aansprakelijke partij voordeel zou hebben,
overtuigen ons niet.

Immers, dat geldt allemaal evenzeer bij compensatie van gemist drugsgeld.

Discussie

Onze visie nu

De vergelijking met het drugsgeld gaat niet helemaal op ...

Door te netteren wordt het publiekrecht niet doorkruist; benadeelde krijgt niet het 'zwarte deel' vergoed (onderscheid drugsgeld).

Maar toch ... vergoeden = accepteren concept zwart werk en zelfs onderschrijven ervan door de aanneming van continuatie; dat is een niet-rechtmatig belang.

Vermogen tot zwart werken vertegenwoordigt economische waarde.

Klopt, maar keuzes hebben consequenties? Is dat niet kwestie van bewijs?

Discussie

Wat is uw visie?

Discussie

Wat is uw visie?

Wat vindt u van het argument dat het de verzekeraar niet zou aangaan om gemist zwart werk niet te willen vergoeden?

Vindt u een compensatieplicht te rijmen met de bestaande wet- en regelgeving die gericht is op integriteit van de financiële markt?

Intermezzo

Voordat we nog een keer gaan peilen,
met dank aan mr. Boor:

Wist u dat naar Belgisch recht gemist zwart werk op dit
moment niet wordt vergoed?

Zie: Hof van Cassatie 14 mei 2003,
ECLI:BE:CASS:ARR:20030514.33.

Peiling 2

Hoe denkt u nu over het standpunt van de verzekeraar in de casus van de stucadoor?

Groen = ik vind dat de verzekeraar het gemist zwart werk wel moet vergoeden.

Rood = ik vind dat de verzekeraar het gemist zwart werk niet moet vergoeden.

Bedankt voor de aandacht!

T +31 (0)10 760 66 10
M +31 (0)6 51 845 322
E oskam@va-advocaten.nl

T +31 (0)10 760 66 30
M +31 (0)6 55 205 745
E dehaan@va-advocaten.nl